

Vijf korte beschrijvingen aangaande HMK 2008 – 2010

Buiten-logisch leven.

Heerlijk aan het programmeren van je eigen plek is, dat je enkel hoeft te werken met kunstenaars wier werk je hart sneller doet kloppen. Dat geeft een mooie basis voor samenwerking. Een lichtheid en nieuwsgierigheid die zorgt, dat het onmogelijke zich regelmatig voordoet, waarbij gastvrouw en kunstenaar elkaar naar mooie plekken kunnen tillen.

Dat HMK bestaat is schier onmogelijk, en toch is het zo. Een kleinschalig, experimenteel kunstenaarsinitiatief en een kleine, op het eerste gezicht behoudende stad die elkaar in het hart hebben gesloten.

Zulke onredelijkheid inbrengen in een leefomgeving gaat niet altijd zonder slag of stoot. Samenleven is al moeilijk genoeg, en wat bieden wij? Een binnenstebuiten gekeerde minstreel op zoek naar ziel. Een superheld samengesmolten met een middeleeuwse harlekijn. Visuele meditatie op wuivende grasvelden.

Iedereen zou af en toe de sporen van zulk buiten-logisch leven tegen moeten komen. Met alle zintuigen tegelijk, in de fysieke wereld. Niet omdat hij zulks niet zou herkennen van zijn dagelijkse leven, maar juist omdat hij dat wèl doet. Om alle delen van hemzelf, die zo vaak ondergesneeuwd raken, te voelen en te horen. Dat is wat een tentoonstelling kan doen.

Soms gebeurt er iets bijzonders tussen tentoonstelling en publiek. De man die bij *Simultaan* gedurende de hele tentoonstellingsperiode elke dag langskwam. De kleuterklas die bij *Ship of Fools* spontaan in groepsformatie rond het grote houten schip ging rennen, als een zwerm vogels.

Voor mij is het belangrijk dat dit soort werk zijn sporen kan kruisen met het dagelijks leven van eenieder. Het ongrijpbare mag ongrijpbaar blijven, maar je moet het tegen kunnen komen. Dat tegenkomen gebeurt daar waar het mag landen.

Al decennia lang landt het ongrijpbare veelvuldig in Hoorn.

--

Hoe komt ons hek in jullie tentoonstelling?

Superhero en ik lopen door Hoorn. *Superhero* is in functie. Hij draagt een zilverkleurig pak met grote schouderstukken.

Het is een doordeweekse ochtend. We zijn op weg naar school, waar we maskers gaan maken. De straten zijn bijna leeg. De zon schijnt. *Superhero* zegt tegen langfietsende scholieren: "Ik ben *Superhero*. Hoe gaat het ermee?" Ze schieten schichtig weg. Een groepje ouden van dagen stopt hun gesprek om ons na te staren.

Superhero loopt tevreden langs een rijtje rozenbottelstruiken.

Gedurende zijn werkperiode bij HMK zal hij vrienden sluiten met probleemjongeren en klaverjassen in het verzorgingstehuis, waarbij hij iedereen op onnavolgbare wijze hun eigen innerlijke *Superhero* laat ontdekken.

Een paar weken eerder zijn de voorgangers van *Superhero* nog hard aan het werk. Een gemêleerd team bouwt onder leiding van kunstenaar *Swintak* een enorm schip. Een schip dat nooit zal varen, en na vertoning weer afgebroken moet worden.

Het kan niet uit om zoveel tijd te steken in iets wat vrijwel direct daarna stuk moet, en juist daarom moet het. Wanneer ik de Kapel binnenloop zindert het enthousiasme door de ruimte. Het ruist van de activiteit. Iedereen werkt van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat.

Swintak en consorten gaan naar de bouwmarkt, komen terug met een klein kapitaal aan restmateriaal. "Jullie zijn kunstenaars," zegt de man van de bouwmarkt. "Jullie doen iets voor ons, dus doen wij iets voor jullie". De opening is druk. *Swintak* en haar collega's zijn iedereen immers tegengekomen tijdens hun speurtocht naar herbruikbare materialen die – als het goed is – zijn afgedankt.

Een meisje vraagt, Hoe komt ons hek in jullie tentoonstelling?

Op *Swintak's* tentoonstelling wordt afgesloten met een *ship wrecking party*. De materialen die zo zorgvuldig

zijn verzameld, lossen weer op in Hoorn. De wandplaten gaan naar kunstenaars uit de buurt, het in het schip geplaatste orgel blijft achter in het gasthuis van HMK.

Daarna is de kapel weer wit en leeg.
Alsof het nooit anders is geweest.

--

Hete aardappel.

Boorgeluiden klinken door het gasthuis. In de woonkamer werkt ontwerper Marcus Petstra in de namiddagzon. Van gedoneerd hout maakt hij onze nieuwe meubelen.
Het wordt mooi.

Het gasthuis is, in opdracht van de gemeente, piekfijn verbouwd. Maar we krijgen het onafgewerkt terug, en onze begroting laat geen ruimte voor de aanschaf van de benodigde materialen.
Dennis en ik krabben ons achter het hoofd. Het zijn de Waanzinnige Weken in de herfst van 2008.
Halverwege ons eerste jaar, zwoegend voor de deadline van onze eerste Mondriaanaanvraag. Waar we knoeizenuwachtig voor zijn en in tandem aan werken vanuit mijn achtertuin. Ondertussen werkt Catherine Hemelryk vanuit het tijdelijke gasthuis aan haar project *Hotel MariaKapel: A portrait by Katie Jane*. En vangen we kunstenaars op die hun heil bij ons komen zoeken na een misgelopen project in de omgeving.
Dan die verhuizing.

We bellen of schrijven iedereen die we kunnen bedenken. Het levert een patchwork aan ondersteuning van particulieren en middenstanders op. Linnenpakketten van de een, tapijt van de ander. Een tekendocent doneert een houten vloer. Mijn vader legt parket, mijn moeder hangt gordijnen op. Vrienden spelen voor verhuisservice. De gemeente springt bij. Te midden van dit pandemonium realiseert Catherine een prachtige tentoonstelling.

Na afloop lig ik stijf van de adrenaline in bed, de volgende deadline in aantocht. Slapen zit er al weken niet meer in. Ik ben bang dat Hotel MariaKapel ten onder gaat in mijn handen. Dat dit mijn kans is, en dat ik die dan verknal.

De oplevering is een feest, het gasthuis afgeladen vol. Maar ik begin te merken dat de ruimte die we maken voor de kunst waar we van houden, ten koste gaat van de aandacht die ik zelf te besteden heb aan waar ik van houd. De rust om echt naar iets te kijken. Als ik de kunstenaars aan het werk zie in de kapel ben ik blij en trots, maar ook een tikje jaloeers.

--

Bon Voyage.

We zijn in Kameroen. Sander Veenhof, Steven Jouwersma en ik. We verblijven drie weken bij Art Bakery, een kunstenaarsinitiatief in Douala. Het wordt geleid door Goddy Leye.

Goddy Leye en ik ontmoeten elkaar voor het eerst in Caïro¹ eerder dat jaar. Er hing een warme, intelligente vrolijkheid om Goddy heen die het direct fijn maakte om in zijn omgeving te zijn. We besloten: We doen een uitwisseling, ondanks de visaproblematiek. We proberen om de vanuit Kameroen betrokken kunstenaars ook naar Nederland te krijgen. Lukt het niet, dan hangen we dat aan de grote klok. In beide gevallen de moeite waard.

Dat was maart. In oktober zitten Sander, Steven en ik in een wiebelig vliegtuigje naar Douala. Na landing volgt een taxitocht over wegen die normaal alleen voor brommertjes toegankelijk zijn: Meer gat dan weg, vol modder. Door nauwe straatjes, langs het slachthuis.

Het idee achter *Elopement* is om elkaars perspectief te leren kennen door vanuit elkaars organisatie te werken. Sander en Steven – beide techneut – moeten zich redden zonder gereedschap. We houden screenings: met een aggregaat, bij kaarslicht. Dagelijks zijn er lange gesprekken op de veranda van Art Bakery. Met Goddy, zijn burens en familie, bezoekende kunstenaars.

1

De hitte doet de lucht golven, de geur van koffie trekt door de tuin. We eten stokbrood met kapucijners.

Steven verkleedt zich als de jungle voor een optreden in de tuin van de Chieff. Urenlang knopen we bananenbladeren en lianen aan zijn lichaam. Zweet rolt over zijn gezicht. Sander puzzelt aan een gratis en on-traceerbaar communicatiesysteem.

Later, op 19 februari 2011 zal Goddy Leye onverwacht overlijden aan malaria met complicaties. Zijn broer Jackson en zus Estella proberen Art Bakery in stand te houden.

Dat Goddy, die met een milde gratie zijn omgeving leek waar te nemen, niet meer koffie drinkt op de veranda of portfolio's doorneemt met jonge kunstenaars, is maar moeilijk te bevatten. Iemand die op zo'n gestage wijze zijn omgeving tot bloei wist te brengen zal gemist worden op talloze manieren.

Wanneer Sander, Steven en ik wegvliegen uit Kameroen zwaait Goddy ons uit, en geeft ons blikjes fris mee voor onderweg.

Bon Voyage.

--

Een plan om los te laten.

In onze benadering van HMK hebben Daniël Dennis en ik voortgebouwd op Hotel MariaKapel zoals door Daniëlle Van Zuijlen en Bart Lodewijks opgezet, maar we hebben ook veel gewijzigd. De naam, de programmering, het tentoonstellingsbeleid. Ik hoop en denk dat Josine en Wouter hetzelfde zullen doen: Met liefde voor wat er is de volgende stappen zetten in een ontwikkeling die nooit af is omdat alles altijd weer verandert – net als je denkt door te hebben hoe het zit.

Aan het begin van onze periode bij HMK, bij de opening van *RE_constructing*, stonden Daniël Dennis en ik naast elkaar. Daniël Dennis zei: “Iedereen zegt dat we HMK niet kunnen combineren met ons eigen werk als kunstenaar”. Ik haalde mijn schouders op en zei: “Het zal wel moeten, dus dan vinden we wel een manier”.

Voor mij bleek die manier te zijn, volledig op te gaan in HMK. Het nam me meer in beslag dan ik voor mogelijk had gehouden en bij vlagen meer dan ik wilde.

Het is de moeite waard geweest om zo te verdwijnen in iets: er zijn zoveel mooie momenten en ontmoetingen ontstaan, er is werk ontwikkeld dat er anders niet geweest was en waar ik met trots deel van uit maak.

Net als Bart en Daniëlle destijds denk ook ik nu dat HMK op het moment een stevige basis heeft. Die is ook nodig, want het water is woelig genoeg. Gelukkig is er steun van verre en nabije burens, een betrokken bestuur, een standvastige gemeente. En niet te vergeten twee goede nieuwe directeuren die naar hun beste inzicht plannen zullen smeden, wijzigen, en loslaten.

Op naar de volgende ronde.